

Forfatter: Kierkegaard, Søren

Titel: Udrag fra Begrebet Angest

Citation: Kierkegaard, Søren: "Begrebet Angest", i Kierkegaard, Søren: *Begrebet Angest*, udg. af Lars Petersen ; Merete Jørgensen , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1991, s. 54. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-kierkegaard01val-shoot-idm140698092550384/facsimile.pdf> (tilgået 19. april 2024)

Anvendt udgave: Begrebet Angest

ken er Frihedens Reflexion i sig selv i sin Mulighed. Herimod at ville indvende, at man oversaae, at vi nu befinde os paa et andet Punkt i Undersøgelsen, vil ikke være et tilstrækkeligt Svar. Derimod turde det være tjenligere at minde om, at Distinctionen objektiv Angst ligger i Adskillelsen fra subjektiv Angst, en Distinction, der ikke kan være Tale om i Adams Uskyldigheds-Tilstand. I strængeste Forstand er den subjektive Angst den i Individet satte Angst, der er Følgen af hans Synd. Om Angst i denne Forstand vil der blive Tale i et senere Capitel. Men naar Ordet tages saaledes, da falder Modsætningen af en objektiv Angst bort, da viser Angst sig netop som hvad den er, som det Subjektive. Distinctionen mellem objektiv og subjektiv Angst hører derfor hjemme i Betragtningen af Verden og det senere Individets Uskyldigheds-Tilstand. Inddelingen fremtræder her saaledes, at subjektiv Angst nu betegner den i den Enkeltes Uskyldighed værende Angst, der svarer til Adams, men som ved Generationens kvantiterende Bestemmen dog er kvantitativt forskjellig fra hiin. Ved objektiv Angst derimod forstaae vi Reflexen af hiin Generationens Syndighed i den ganske Verden.

I det foregaaende Capitel § 2 blev der mindet om, at det Udtryk: »ved Adams Synd kom Syndigheden i n d i V e r d e n« indeholdt en udvortes Reflexion; her er Stedet til atter at optage hiint Udtryk i den Sandhed, der dog kan ligge i det. I det Øieblik Adam har sat Synden, da forlader Betragtningen ham for at betragte Begyndelsen af ethvert senere Individets Synd; thi nu er Generationen sat. Dersom ved Adams Synd Slægtens Syndighed er sat i samme Forstand som den opreiste Gang o.s.v., saa er Begrebet Individ hævet. Dette blev udviklet i det Foregaaende, hvor der tillige blev protesteret mod en eksperimenterende Nysgjerrighed, der vilde behandle Synden som et Curiosum, og det Dilemma blev stillet, at man enten maatte fingere en Spørgende, der end ikke vidste, hvad han spurgte om, eller en Spørgende, der vidste det, og hvis pretentionsfulde Uvidenhed blev en ny Synd.

Naar nu Alt dette er fastholdt, saa faaer derved hiint Udtryk sin limiterede Sandhed. Det Første sætter Qualiteten. Adam sætter da Synden i sig selv men ogsaa for Slægten. Men Slægtsbegrebet er for abstrakt til at kunne sætte en saa concret Kategorie som Synden, hvilken netop sættes derved, at den Enkelte selv sætter den som den Enkeltes Syndigheden i Slægten bliver da kun en kvantitativ Approxi-

meron; men denne tager sin Begyndelse med Adam. Heri ligger den større Betydning, som Adam har fremfor ethvert andet Individ i Slægten, heri ligger Sandheden af hiint Udtryk. Dette maa endog en Orthodoxie, der vil forstaae sig selv, indrømme, da den jo lærer, at ved Adams Synd saavel Slægten som Naturen faldt ind under Synden; men i Forhold til Naturen gaaer det dog vel ikke an, at lade Synden være kommen ind som Syndens Qvalitet.

Idet da Synden kom ind i Verden, fik dette Betydning for hele Skabningen. Denne Syndens Virkning i den ikke-menneskelige Tilværelse har jeg betegnet som objektiv Angst.

Hvad her menes kan jeg antyde ved at minde om Skrifordet *ἀποκαρδιωθῆναι τῆς πίστεως* (Rom. 8, 19.) Forsaavidt der nemlig skal være Tale om en Forlængsel, følger det af sig selv, at Skabningen befinder sig i en Ufuldkommenhedens Tilstand. Man overseer ofte ved saadanne Udtryk og Bestemmelser som Længsel, Forlængsel, Forventning o.s.v., at disse involvere en foregaaende Tilstand, og at denne derfor er tilstede og gjør sig gjældende paa samme Tid som Længselen vikler sig ud. Den Tilstand, i hvilken den Forventende er, er han ikke geraadet i ved et Tilfælde o.s.v., saa at han befinder sig aldeles fremmed i den, men han producerer den paa samme Tid selv. En saadan Længsels Udtryk er Angst; thi i Angesten forkynder den Tilstand sig, ud af hvilken han længes, og forkynder sig, fordi Længselen alene er ikke nok til at frelse ham.

I hvilken Forstand Skabningen ved Adams Synd sank i Fordærvelse, hvorledes Friheden, idet den blev sat derved, at dens Misbrug satte, kastede en Mulighedens Reflex og en Medinteresseerthedens Zitteren over Skabningen, i hvilken Forstand dette maatte skee, fordi Mennesker er Synthesen, hvis yderligste Modsætninger bleve satte, og hvis ene Modsætning netop ved Menneskers Synd blev en langt yderligere Modsætning end den var iforveien – alt dette har ikke sin Plads i en psykologisk Overveelse, men hører hjemme i Dogmatikken, i Forsoningen, i hvis Forklaring denne Videnskab forklarer Syndighedens Forudsætning*.

* Saaledes maa nemlig Dogmatikken lægges an. Enhver Videnskab maa fremfor Alt energisk gribe sin egne Begyndelse, og ikke leve i vidtløftig Omgængelse med andre. Begynder Dogmatikken med at ville forklare Syndigheden, eller med at ville bevise dens Virkelighed, da skal der aldrig blive nogen Dogmatik ud deraf, dens hele Eksistens vil blive problematisk og svævende.